

TARVITSEMME LUOTETTAVAA TALOUSTIETOA

- **OMISTAJAT** saavat varmuuden yrityksen taloudesta.
- **YRITYS** on ulkopuolisten silmissä luotettava kumppani.
- Yritysten investoinnit ja talouskasvu edellyttävät **RAHOITTAJIEN** luottamusta tilinpäätöstietoihin.
- **KANSALAISTEN** luottamus verotuksen oikeudenmukaisuuteen vahvistuu ja riski harmaaseen talouteen pienenee.

Toimivaa järjestelmää ollaan rapauttamassa. Hallituksen esityksen toteutuessa lähes 60%:lta tilintarkastuksen kohteena olevista osakeyhtiöistä poistuisi tilintarkastusvelvollisuus.

Suomen Tilintarkastajat ry vastustaa tilintarkastuksen lakisääteisten rajojen nostoa.

TILINTARKASTUSRAJOJEN NOSTAMISEN SEURAUKSIA

1. Kymmenien tuhansien työnantajayritysten tilinpäätösten luotettavuus vaarantuu

Lakimuutos johtaisi tilintarkastusvelvollisuuden loppumiseen noin 37 000 työnantajayritykseltä. Tilinpäätöksen laatii kirjanpitäjä, jolle ei ole lainsäädännössä asetettu mitään pätevyysvaatimuksia, toisin kuin tilintarkastajalle. Tilintarkastuksesta luopuminen vaarantaisi tilinpäätösten luotettavuuden, ja kärsijöitä olisivat niin yhtiöt, omistajat, rahoittajat, työntekijät kuin yhteiskuntakin.

2. Rahoituksen saaminen vaikeutuu

Yritysten rahoittajat perustavat rahoituspäätöksensä tilintarkastettuihin tilinpäätöstietoihin.¹ Yritysten tilinpäätöstietojen laadun heikkeneminen aiheuttaisi epävarmuutta omistajissa ja yrityksen sidosryhmissä. Samalla myös yritysten rahoituksen saaminen vaikeutuisi ja olisi kalliimpaa.²

3. Virheet verotuksessa lisääntyvät

Veroilmoitus pohjautuu yrityksen tilinpäätökseen. Tilintarkastus lisää tilinpäätöksen luotettavuutta. Jos tilintarkastus poistetaan, virheet verotuksessa lisääntyvät.³ Virheet yrityksen verotuksessa saattavat vaikuttaa myös omistajien verotukseen.

4. Virheet työnantajavelvoitteiden noudattamisessa lisääntyvät

Palkkojen, eläkkeiden ja muiden henkilösivukulujen tarkastus on osa tilintarkastusta. Jos tilintarkastus poistetaan, riski kasvaa, ettei työnantajavelvoitetta noudateta.

5. Harmaan talouden ja väärinkäytösten mahdollisuudet lisääntyvät

Tilintarkastuksella on ennaltaehkäisevä, ohjaava ja korjaava vaikutus yrityksen kirjanpitoon, tilinpäätökseen ja hallintoon. Jos tilintarkastus poistetaan, mahdollisuudet epärehelliseen toimintaan lisääntyvät ja harmaa talous kasvaa.⁴

6. Paikallisten asiantuntijapalveluiden saatavuus heikkenee

Tilintarkastusrajojen nostaminen heikentäisi tilintarkastajan tarjoamien asiantuntijapalveluiden saatavuutta. Jopa 43% pääkaupunkiseudun ulkopuolella yksintoimivista tilintarkastajista uskoo yritystoimintansa loppuvan lakimuutoksen seurauksena.⁵

Tilintarkastaja tarjoaa tilintarkastuspalvelun lisäksi monia asiantuntijapalveluita liittyen esimerkiksi verotukseen, yritysjärjestelyihin ja sukupolvenvaihdoksiin. Nämä palvelut katoaisivat lakimuutoksen seurauksena monilta alueilta kokonaan.

1 Ks. *Finanssiala ry:n lausunto 12.3.2018*.

2 Ks. *Finnvera Oyj:n lausunto 13.3.2018*.

3 Ks. *Verohallinnon lausunto 22.2.2018*.

4 Ks. *Harmaan talouden selvitysyksikön lausunto 13.2.2018* ja Sisäministeriön poliisiosaston lausunto 5.3.2018.

5 *Aula Research Oy* (2018).

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi (TEM) ehdotetaan, että tilintarkastuksen lakisääteiset rajat nostettaisiin samalle tasolle mikroyritysrajojen kanssa:

- Taseen loppusumma 100 000 € → 350 000 €
- Liikevaihto 200 000 € → 700 000 €
- Henkilöstö 3 → 10 henkilöä

Ehdotusta perustellaan yrityksiiä koskevan sääntelyn keventämisellä. TEM:n työryhmän muistio sai osakseen laajaa vastustusta (mm. VM, Verohallinto, SM, Finanssiala).

Tilintarkastus on palvelu, jossa tarkastetaan yrityksen kirjanpito, tilinpäätös ja hallinto. Tilintarkastus antaa varmuuden siitä, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä.

HAITAT ISOMMAT KUIN HYÖDYT. KOKEMUKSIA RUOTSISTA.

Ruotsissa vapautettiin vuonna 2010 pienimmät yritykset tilintarkastusvelvollisuudesta. Tilintarkastusvelvollisuuden nykyrajat Ruotsissa ovat: liikevaihto alle 300 000 euroa, tase 150 000 euroa ja henkilöstö 3. Tavoitteena oli keventää yritysten hallinnollista taakkaa, aikaansaada säästöjä ja lisätä yritysten kasvua. Riksrevision (valtiontalouden tarkastusvirasto) teki vuonna 2017 **vaikutusarvioinnin**, jonka mukaan näihin tavoitteisiin ei päästy. Lisäksi tilintarkastusrajojen korottamisesta seurasi odottamattomia negatiivisia vaikutuksia:

- **TILINTARKASTAJA JÄÄ VALITSEMATTA, JOS EI OLE PAKKOA.** Tilintarkastaja jätettiin valitsematta niin tilintarkastusvelvollisuudesta vapautuneissa kuin uusissa osakeyhtiöissä. Yleisemmin tilintarkastaja jätettiin valitsematta toimialoilla, joilla on suuri riski talousrikoksiin ja verojen välttelyyn, esimerkkinä ravintola-ala.
- **SAAVUTETUT HYÖDYT JÄIVÄT VÄHÄISEMMIKSI KUIN AIHEUTUNEET KUSTANNUKSET.** Yritysten säästöt jäivät odotettua pienemmiksi. Myöskään tavoiteltua kasvua ei tullut. Tilintarkastuksesta luopuneiden yritysten kasvu jäi alhaisemmaksi kuin yritysten, joilla oli tilintarkastaja.
- **VIRHEET YLEISTYIVÄT JA TALOUSRAPORTOINNIN LUOTETTAVUUS KÄRSI.** Virheet talousraportoinnissa ja tilinpäätöksissä lisääntyivät. Tästä kärsivät yhtiöt, rahoittajat ja virkamiehet. Havaitut virheet olivat sekä sisällöllisiä asiavirheitä että muodollisia virheitä, kuten puuttunut tuloslaskelma tai liitetieto.
- **VIRANOMAISET SAAVAT VÄHEMMÄN TIETOA.** Vaikka Ruotsin veroviranomainen sai tilintarkastusrajojen noston yhteydessä uusia kontrollikeinoja ja vuosittaista määrärahaa korotettiin 4 miljoonalla eurolla, virheet tilinpäätöksissä ja verotuksessa lisääntyivät. Lisäksi mukautettujen tilintarkastuskertomusten määrä väheni 5 000:sta noin 1 500 kertomukseen. Veroviranomaiset saivat aiempaa vähemmän vinkkejä yhtiöistä, joiden toimintaa olisi syytä tutkia.

→ Suomessa eduskunnan talousvaliokunta (**TaVM 33/2006**) antoi jo vuonna 2006 ponnin tilintarkastusrajojen nostamisen vaikutusten seuraamisesta. Vaikutusarviota ei ole tehty vuoden 2007 jälkeiseltä ajalta eikä **HE-luonnoksessa** (22.8.2018) esitettyjen rajojen nostamisen vaikutuksista.

TOIMENPIDE- SUOSITUKSEMME

1. PIDETÄÄN TILINTARKASTUSRAJAT ENNALLAAN

Ehdotetulla lakiuudistuksella olisi monia kielteisiä vaikutuksia sekä yritysten että yhteiskunnan näkökulmista. Tilintarkastusvelvollisuuden pitäminen ennallaan on kokonaishyödyn kannalta paras vaihtoehto. Tätä näkökulmaa tukevat sekä lausuntopalaute että Ruotsin kokemukset.

2. SELVITETÄÄN KEVYEMPÄÄ TARKASTUSTA MIKROYRITYKSILLE

Suomessa tilintarkastus on yleisin tilintarkastajan tekemä tarkastus. Tilintarkastajan tekemien kevyempien tarkastusten soveltuvuutta mikrokokoluokan yrityksille tulisi selvittää.

LUOTETTAVAA, TILINTARKASTETTUA TALOUSTIETOA TARVITAAN YHÄ ENEMMÄN

Taloushallintoa digitalisoidaan ja avoimia rajapintoja kehitetään parhaillaan. Kaupparekisterin uudistus tähtää entistä luotettavampaan tilinpäätösinformaatioon rekisterin käyttäjien kannalta. Tilintarkastetut tilinpäätökset tulisi erottaa rekisterissä selkeästi ei-tilintarkastetuista tilinpäätöksistä. Juuri tilintarkastus lisää luottamusta tilinpäätökseen. Ehdotettu tilintarkastusvelvollisuuden rajaaminen ei edistä näitä tavoitteita.

Tiedon avoimuus tai digitaalisuus ei automaattisesti takaa tiedon luotettavuutta. Varmennusta tarvitaan monimutkaisissa järjestelmissä yhä enemmän. Tilintarkastaja varmentaa taloushallinnon järjestelmien kontrollit ja arvionvaraiset erät sekä muodostaa kokonaiskuvan tarkastuskohteesta. Tilintarkastus lisää kestävästä kilpailukykyä, jossa päätökset pohjautuvat luotettavaan tietoon.

LISÄTIETOJA ANTAVAT:

Sanna Alakare, toiminnanjohtaja
Suomen Tilintarkastajat ry
050 5367207

Risto Ruuska, johtava asiantuntija
Suomen Tilintarkastajat ry
040 8616301

Suomen
TILINTARKASTAJAT